

Gmina Sulechów
Plac Ratuszowy 6
66-100 Sulechów
NIP 927 10 00 442

tel. centrala: 68 385 11 00
faks: 68 385 46 86
e-mail: um@sulechow.pl
strona: www.sulechow.pl

Sulechów, 4 marca 2020 r.

OS.0640.5.2020

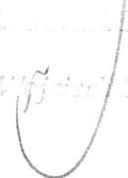
Sz. P.

Radosław Murkowski

Przewodniczący Rady Miejskiej w Sulechowie

Działając na podstawie art. 179 ust 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.), przedkładam Radzie Miejskiej w Sulechowie roczne sprawozdanie z realizacji zadań z tego zakresu.

KK/MAW

Radosław Murkowski

Sprawozdanie z realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za 2019 rok

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz.1111) kształtuje sferę działań państwa wobec rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, które mogą skutkować umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Do realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Uchwałą Rady Miejskiej w Sulechowie wyznaczono Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie jako podmiot właściwy do realizacji zadania z zakresu administracji publicznej dotyczącego pracy z rodziną.

Zgodnie z art. 179 ust.1 wymienionej ustawy w terminie do 31 marca każdego roku burmistrz składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kładzie główny nacisk na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku, czyli w rodzinie. Zakłada ona w szczególności :

- 1) wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną na rzecz pozostawienia w niej dziecka lub powrotu do niej dziecka,
- 2) dalszy rozwój placówek wsparcia dziennego, gdzie współpracujący z rodzicami specjaliści pomagają dziecku,
- 3), wprowadzenie i wzmacnianie działań asystentów rodziny, których zadaniem jest systematyczna, bezpośrednia praca z rodziną przeżywającą trudności w prawidłowym funkcjonowaniu.

Z zadań określonych w w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej najważniejszymi do realizacji w Gminie Sulechów są:

- 1) opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) prowadzenia monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 4) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
- 5) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
- 6) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 7) finansowanie podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny;
- 8) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, odpowiedni:
 - 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy,
 - 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy,
 - 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy,
- 9) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 10) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej;

Zgodnie z art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej gmina zapewnia wsparcie, które polega na :

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.,

Podstawowym narzędziem działania systemu wspierania rodziny jest praca z rodziną. Jest ona ważna od momentu przeżywania przez rodzinę pierwszych trudności oraz niezbędna wówczas, gdy w rodzinie ma miejsce poważny kryzys, zagrażający dobru dziecka. Rodzina, w wyniku podjętej z nią pracy, powinna osiągnąć zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone.

Praca z rodziną prowadzona jest głównie w formie usług asystenta rodziny. Jest ona znaczącym elementem systemu wspierania rodziny w środowisku. Może on zostać przydzielony rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo – wychowawcze na wniosek pracownika socjalnego lub na mocy decyzji sądu rodzinnego.

W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie zatrudniał w systemie zadaniowego czasu pracy dwóch asystentów rodziny. W ramach „Programu asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej na rok 2019” organizowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej tut. Ośrodek uzyskał dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystentów rodziny w kwocie 37 620zł. Pozostała kwota pochodziła z budżetu gminy Sulechów w wysokości 38 977 zł. Łączny koszt zatrudnienia asystentów rodziny wyniósł 76 597zł.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które polegają na:

- opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną;
- udzielaniu pomocy, rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych;
- wspieraniu aktywności społecznej rodziny;
- motywowaniu do aktywnego poszukiwania zatrudnienia;
- dokonywaniu okresowych ocen sytuacji rodzin, sporządzaniu opinii o sytuacji danej rodziny na wniosek sądu.

Wspieranie realizowane przez asystenta rodziny jest procesem długotrwałym, dającym bardzo trudno osiągalne efekty działania, powodującym doprowadzenie rodziny do istotnych zmian postępowania członków rodziny i ich sytuacji życiowej, niwelowania destruktywnych zachowań członków rodziny, podniesieniu jakości życia. Z każdą rodziną asystent opracowuje plan pracy i sposób jego realizacji. Pomaga to w ustalaniu słabych i mocnych stron rodziny oraz potrzeby w zakresie wykorzystania możliwości członków rodziny oraz umiejętności i wiedzy asystenta rodziny.

Przeciętny czas pracy z rodziną na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosił 25 miesięcy. W omawianym okresie 38 rodzinom, w których przebywało 75 dzieci przydzielono asystenta rodziny. W jednym przypadku asystent rodziny pracował w środowisku na skutek postanowienia sądu rodzinnego, w pozostałych przypadkach asystent podejmował pracę z rodziną za jej zgodą.

W roku 2019 asystent rodziny zakończył pracę z 4 rodzinami. Powodem zaprzestania wsparcia asystenta było: brak współpracy ze strony rodziny -2, osiągnięcie celów -1, brak efektów- 1.

W przypadku zaprzestania współpracy rodziny z asystentem, w celu rozwiązania trudnej sytuacji życiowej zostaje o tym fakcie powiadomiony sąd rodzinny, w celu podjęcia innych działań wspierających. Natomiast brak efektów wynika, że zmiany miejsca zamieszkania poza obszar

gminy Sulechów. Praktykowane jest informowanie ośrodka pomocy społecznej w miejscowości do, której rodzina się udała, w celu monitorowania sytuacji i ewentualnej kontynuacji pracy asystenta rodziny w tej miejscowości.

W okresie sprawozdawczym asystenci sporządzili 112 sprawozdań i informacji na potrzeby sądu rodzinnego. W przypadku rodzin, których dzieci zostały umieszczone w placówce opiekuńczej lub w rodzinie zastępczej asystent jest obowiązany do składania co 6 miesięcy sprawozdań do sądu rodzinnego. Sprawozdania stanowią podstawę do oceny możliwości powrotu dziecka do środowiska rodzinnego. W tym samym czasie asystenci rodziny sporządzili 121 ocen sytuacji osób i rodzin, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej. Dalej zostały przekazane do powiatowych centrów pomocy rodzinie i placówek opiekuńczo-wychowawczych. Powyższe dokumenty stanowią podstawę do tworzenia planów pracy z dzieckiem i rodzinami przez wyżej wymienione instytucje oraz stanowi źródło informacji na temat możliwości ponoszenia przez rodziców odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Asystenci rodziny wspólnie z pracownikami socjalnymi dbają o dostęp osób potrzebujących do wsparcia w zakresie poradnictwa prawnego i psychologicznego. W razie potrzeby konsultują się również z pracownikami służby zdrowia. Wiedza asystentów i pracowników socjalnych o możliwościach tego typu wsparcia w ramach działań instytucji i organizacji pozarządowych jest niezwykle pomocna. W celu podniesienia kompetencji zawodowych z zakresu doskonalenia metod pracy z rodziną, postępowania z rodziną w kryzysie asystenci rodziny wzięli udział w dwóch szkoleniach.

W przypadku pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej szczególną rolę odgrywa praca socjalna z rodzicami biologicznymi w zakresie utrzymania stałych kontaktów z dziećmi umieszczonymi poza rodziną, szukania możliwości wyjścia z trudnej sytuacji życiowej i stworzenia warunków do powrotu dziecka do środowiska rodzinnego. Należy zaznaczyć, że rodzice dzieci przebywających w pieczy zastępczej nie wykazują szczególnego zaangażowania w celu odzyskania dziecka i jego powrotu do domu, ich kontakty z odebranymi dziećmi są sporadyczne.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej. W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie realizując zadania gminy w tym zakresie współfinansował wydatki związane z umieszczeniem 42 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych lub rodzinach zastępczych. Na ten cel wydatkowano 363 486,19zł.

W 2019 roku dominującym powodem trudnej sytuacji życiowej wśród rodzin korzystających ze wsparcia OPS w Sulechowie było ubóstwo, aż 521 rodzin posiadało dochód poniżej kryterium dochodowego kwalifikującego do świadczeń z pomocy społecznej. Kolejnym powodem, dla których rodzina jest zmuszona skorzystać ze wsparcia w postaci świadczeń z pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Z tego powodu 267 rodzin uzyskało wsparcie w formie świadczeń z pomocy społecznej, wśród których było 139 rodzin niepełnych i 91 rodzin wielodzietnych. Problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego dotkniętych było 934 osób. Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, nieudolne gospodarowanie własnymi środkami finansowymi lub ich marnotrawienie. Należy zaznaczyć, że często problem bezradności tkwi w niskich dochodach, jakie rodzina uzyskuje, mimo iż wykorzystuje wszelkie możliwości i uprawnienia. W odniesieniu do wskazanej liczby rodzin wsparcie nie zawsze ma charakter finansowy, udzielana jest pomoc rzeczowa, usługowa oraz w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, dożywiania. Dzieciom i młodzieży dotkniętej ubóstwem i trudnościami związanymi z zapewnieniem niezbędnego posiłku udzielono pomocy w formie dożywiania. W ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” przyznano 32 229 świadczeń (posiłki i zasiłki na zakup żywności). Koszt poniesionych przez gminę na realizację tego

zadania wyniósł 126 973,12 zł. Pozostałą kwotę na ten cel pozyskano z budżetu rządowego tj. 190 459,69 zł.

Z prowadzonego rozeznania wynika, że częstą przyczyną kryzysu w rodzinie jest przemoc w rodzinie. W 2019 roku zdiagnozowano 52 rodziny, w których doszło do przemocy. Aby wykluczyć lub ograniczyć skutki tego niebezpiecznego dla rodziny zjawiska niezbędne jest specjalistyczne wsparcie. W przeciwdziałaniu przemocy istotną rolę odgrywa Zespół Interdyscyplinarny. Działające w ramach Zespołu grupy robocze z pomocą procedury Niebieskiej Karty oceniają sytuację rodzinną, ustalają plan działania i prowadzą rozmowy z ofiarami i sprawcami przemocy. W 2019 roku kontynuowano prace nad 18 Niebieskimi Kartami z ubiegłego roku, w tym samym czasie do Zespołu wpłynęło kolejnych 47 Niebieskich Kart. W wyniku podejmowanych działań 41 spraw zostało zakończonych, ponieważ przemoc ustała lub wykazano brak zasadności dalszych działań, 19 spraw zostało skierowanych do Prokuratury Rejonowej w Świebodzinie, 16 do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich w Świebodzinie oraz 3 sprawy przekazano do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Efektem tych działań było: w 6 przypadkach wszczęto postępowanie prokuratorskie, umorzono 9 spraw przez Prokuraturę, w stosunku do 12 osób wydano zakaz zbliżania, a 4 osoby zostały osadzone w areszcie.

Aby pozyskać nowe umiejętności i poznać metody pracy z rodziną istotny jest udział asystentów rodziny i pracowników socjalnych w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy. W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie zorganizował dwa szkolenia dotyczące przeciwdziałania przemocy dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny. Do udziału w szkoleniach zostali też zaproszeni przedstawiciele instytucji, które zajmują się tym problemem: policjanci, pedagodzy, kuratorzy sądowi, przedstawiciele służby zdrowia.

W związku z wejściem w życie ustawy z 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” asystentom rodziny przypisano nowe zadania. Ustawa „Za życiem” rozszerza zakres zadań asystenta rodziny o funkcję koordynatora w zakresie usług wsparcia oferowanego kobietom w ciąży oraz ich rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży z powikłaniami lub rodzącej dziecko, u którego w prenatalnej fazie rozwoju lub w czasie porodu zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu. Zadaniem asystenta jest opracowanie wspólnie z osobami zainteresowanymi katalogu możliwych do uzyskania form wsparcia oraz występowania w ich imieniu, w celu skorzystania przez nie z należytej pomocy. W 2019 roku asystenci rodziny nie świadczyli wsparcia w tym zakresie.

O możliwościach pozyskania pomocy osoby są informowane podczas ubiegania się o świadczenie finansowe przysługujące z programu „Za życiem”. Świadczenia pieniężne jednorazowe w ramach w/w Programu otrzymało w 2019 roku 6 osób.

Należy zaznaczyć, że dzieci z zaburzeniami psychicznymi, które powstały w prenatalnej fazie rozwoju lub w trakcie porodu otrzymują wsparcie w formie specjalistycznych usług opiekuńczych. W 2019 roku specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznano 3 dzieciom, które korzystały z fizjoterapii i hipoterapii. Całkowity koszt usług wyniósł 20 040zł i został pokryty z budżetu państwa.

Wszelkie działania zmierzające do realizacji zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej znalazły odzwierciedlenie w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Sulechów na lata 2019-2021. Zawiera on najważniejsze cele i kierunki działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie.

Podsumowując działania podjęte przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulechowie w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy wskazać, że zatrudnienie asystentów rodziny pozwoliło na rozwinięcie form pomocy, które mogą nie tylko wzmocnić rolę i funkcję rodziny ale przede wszystkim dać szansę na pozostanie dziecka w jego własnym środowisku rodzinnym, a więc wychowywaniu się w najbardziej optymalnych i najkorzystniejszych dla dziecka warunkach. Konsekwencją jest również mniejsze wydatkowanie środków gminnych na pokrywanie kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W kolejnych latach działania te będą kontynuowane, przy czym będą podejmowane starania o wykorzystywanie

już zdobytego doświadczenia i zaangażowania nowych form.

Mając na uwadze ważną rolę asystentów rodziny we wspieraniu rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie w kolejnych latach nadal będzie starał się o pozyskanie środków finansowych na zatrudnienie asystentów rodziny z programów rządowych o ile będą takie możliwości.

-

DYREKTOR
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W SULECHOWIE

Elzbieta Colle
mgr Elzbieta Colle